

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 11 Mars de 1900

Núm. 15

NOTES ARQUEOLÒGIQUES

La Creu de terme de La Petja

AL AJUNTAMENT DE TORTOSA

Tot passejant abans d'ahir pel angost y antich camí de Tortosa, ens va sorprendre la hermosa *Creu de terme* que s'assenta al peu del turonet que serveix de basa a la gallarda Ermita de la Petja, dedicada a Nostra Senyora dels Angels.

Dihem que 'ns va embadalir, perquè l'estat d'aquell prehuat monument es tan ruïnós que verament enristeix y nostra pena fou major al veure la Imatge de la Verge trencada pel mitj y 'l cos superior tirat al primer esglahó. Nosaltres 'l recullirem y l'ajustarem ab l'altre fragment, col·locant la venerable imatge al ninxo que tants anys la xuplugat.

L'amich Serveto va dibuixar allavors tota la *Creu*, que, com sab tothom, se compon de quatre esglahons que sostenen lo basament, de secció vuytavada, aixecantse al seu damunt lo ninxo ahont estava col·locada la històrica imatge que 'ls temps s'ha cuydat de maltractar. Sobre aquesta *hornacina* s'aixeca un tros de *fuste*, canó ó canya, que serveix de basa al hermós capitell en que hi han gravats vuyt escuts quals segells son testimoni de la bona fé del noble ó del poble que la va fer construir.

La *Creu*, propiament dita, es tan maravillosa com lo conjunt. Al costat de la imafrent hi ha la imatge del Crist crucificat y a l'altre una figura vestida ab gonella, que la poca claror de la vesprada 'ns va privar d'examinarla. Tot aquest monument es gòtich, però se li adivinen certs detalls de transició.

La tristor que 'ns causava l'estat ruïnós de la imatge de la Verge y ab lo dalit d'evitar qualsevol profanació ens mogué a recullirla y depositarla a l'Abadia de La Petja, ahont está, fa dos dies, al cuidado del Vicari Mossen Fusté.

L'Ajuntament de Tortosa, que tant se desvetlla en la formació d'un Museu Arqueològich, deu també, procurar la conservació y restauració de tots aquells altres que resistent les injuries dels temps més rufols s'aixequen ab lo mateix garbo que li donaren aquells privilegiats artistes de la edat mitjana.

Molt esperém de la Corporació Municipal y molt, també, de son il·lustrat Arquitecte senyor Abril.

No 'ns agrada recordar may lo dever a ningú, però un cas recient pot servir d'exemple al Ajuntament de Tortosa. Lo patriotisme demostrat pel Municipi de La Galera qu'ha donat exemple a casi tots els Ajuntaments d'Espanya, restaurant d'una manera acabada y costosa aquella *Creu de terme*, tantíssimes vegades anomenada en nostre setmanari.

Si aquesta restauració s'porta a cap, al Ajuntament d'aquesta ciutat li cabrà la satisfacció d'haver complit ab un dever tan sagrat com es lo de conservar aquestes fites, símbols de la fé y de la pietat cristiana del poble que les aixecava.

La Creu de terme de La Galera

SOLEMPNE BENEDICCIÓ

Lo dilluns al mitjdia se va portar a cap en La Galera la solempne benedicció de la *Creu de terme* pel Reverent Rector Mossen Ramon Curto. Revestit ab capa pluvial y pressidintli la creu de la parroquia s'encaminá al lloch ahont devia verificarse la sagrada cerimonia, acompanyat de la Corporació Municipal baix la presidencia del Sr. Alcalde, seguint a la comitiva oficial lo poble en massa, malgrat lo temps rúfol que reinava y esser *dia de treball*.

Afanosa de presenciar aqueix acte de la liturgia religiosa, tan comovedor de sí y tan grat pera les creencies del poble galerench apinyada multitud rodejava aquell grup tant interessant qu'oferia la Esglesia y 'l Municipi, sentint les mateixes impresions y moventse ab un interès

qu'arrebata 'l cor envers la senyera sagrada de nostra Redenció, que s'aixecava airosa extén sos brassos sobre aquella munió de fidels que sentien batejar son cor a les dolces emocions de la fé.

Cada vegada 'ns alegrém mes d'haver intervingut en la restauració y traslació d'aquell monument artístich-religiós, que tan alt ha posat lo nom de La Galera y 'ns dona ocasió de ratificarnos en nostres primeres felicitacions al Reverent Sr. Rector, al Sr. Alcalde y Magnífichs Regidors y a cuantes persones han pres part ja en sos desitjos, ja en sos sacrificis pecuniaris, pera que no es pergués pera la posteritat un monument que reflecta la il·lustrada fé dels valerosos campions qu'han segellat, d'una manera tan digna, los esforços de la Reconquesta.

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa, Mars de 1900.

La rendició del general Cronje

SEDÁN-PAADERBERG

Entre 'ls aficionats a buscar similituts en tot se n'han imaginat algunas deduhidas de certas situacions creadas ab motiu de la guerra angloboer, posantlas en comparansa ab fets ocorreguts en altrás passadas lluytas europeas.

Aixís havém vist comparar la jornada de Spion's Kop ab l'atach de frente realisat pels prussians sobre las posicions francesas de Spickeren en lo comensament de la campanya de 1870. La similitut es bastant aproximada.

S'ha parlat, també, d'una altra *Plevna del Sud Africá*, aludint a Ladysmith. Aquí la comparació ja es més inexacta, donchs que 'l famós camp atrinxerat improvisat pel talent d'Osmán-Baja en la Bulgària, revestia molt diferents condicions que 'l de Ladysmith. Per de prompte, aquell presentava una extensió superficial grandíssima dintre de la que s'podian moure, sense cap dificultat los

70 000 homes de que disposava 'l capdill turch. Lo *recinte* sitiât de Ladysmith, en cambi era molt reduhit. Allí, per conseqüencia, foren possibles verdaderas batallas campals com las terribles dels dias 10 al 15 de Setembre de 1877 y la final ó de sortida que posá terme á la obstinada defensa, en las que maniobravan, per una y altra part, més de 50.000 soldats de cada un dels exércits enemichs. Aquí, á l' Africa, més apretat l' assedi, no hi han pogut haver sino lleugers combats en las trincheras mateixas que rodejavan la plassa... L' enrotllament de Plewna, finalment, fou obra de la campanya de tot un estiu y s' operá ab gran lentitud. Podria dirse que l' assedi definitiu no s' tanca de fet fins al dia aquell en que, havent Osmán-Bajá aventurat un regoneixement extrém ó una demostració de forsa sobre la dreta de sa línea de defensa, en direcció á Lowiz, fou rebutjat pels russos que avansaren, allavors, ocupant posicions que li feren perdre son contacte ab la carretera de Sofia, tallantli las comunicacions. En cambi á Ladysmith l' enrotllament ha sigut rápit y s' ha fet per conseqüencia de la pérdua d' una sola jornada, no més que en virtut del avens no contingut dels boers sobre la retaguardia ingle. Tan poch la capitulació ó l' deslliurament de Ladysmith, haurian sigut tan decisius pera la campanya indiana com ho fou la rendició de Plewna al exércit rus-rumá.

Una altra similitud podia haverse buscat entre 'ls repetits atachs del exércit d' en Buller contra Colenso, Spion's Kop y Vaalkraniz, prenent tots per base 'l pas y la possessió del riu Tugela, y 'ls que, ab una igual tossuderia, dirigiren los generals federats ó *nordistas* contra l' estoi dels confederats en la guerra de *successió* nort americana (1860-1865), a través del Rapahannok. En aixó, la comparació fora gayrebé exacta.

Pero allí ahont lo símil resulta, desgraciadament, calcat, es en la paritat de condicions que ofereixen Sedán y Paaderberg. L' enrotllament matemàticament consumat d' una forsa inferior per una altra de relativament molt més gran que caracteriza la táctica seguida en aquella célebre jornada que acabá ab lo poder de Napoleón III, lo trobém igualment repetit en aqueixa batalla homérica de més d' una setmana de durada que ha sostingut en Cronje contra tot l' exércit de lord Robert. També aquí, com allí, l' heroisme inútil de centenars, de mils d' homes, sacrificant sas vidas per la defensa de la Pátria, ha resultat tristament xorch. Dominat, en efecte, l' exércit de Mac-Mahon per la artilleria situada en las posicions enemigas, sense retirada possible,

delmat pel foch de metralla, materialment premsat dintre d' un cercol de ferro y de foch que cada moment s' anava estrenyent més, no podia pas obter més que entre la capitulació ó l' aniquilament. Lo general boer Cronje, per lo vist, s' ha trobat enrotllat d' igual manera, sobretot d' ensá que las divisions inglesas de French (cavalleria lleugera) y de Kelly-Kenny pogueren operar son contacte, havétseli anticipat á n' ell, y mentres que 'l gros de las tropas del mariscal Roberts deturava sa marxa en retirada atacantlo per la retaguardia y per un dels flanchs, tot alhora.

Naturalment que si en Cronje hagués sigut auxiliat oportunament ab reforços que haguessen amenassat, per lo menos, una de las alas del exércit inglés, hauria pogut segurament evitar l' esser incomunicat y voltat. Allavors la retirada hauria pogut continuar ab tot éxit y convertirse en fracás pels inglesos.

Mes lo cas es que no ha passat aixís. De cualsevol manera, la importancia *política* de la jornada no es, ni ab molt, comparable á la trascendencia que tingué 'l fet de Sedán. Allí s' rendían més de 100.000 francesos ab armas y bagatjes, inclós 500 canons, á 250.000 alemanys que 'ls combatéren ab 800 pessas d' artilleria. En Cronje, en cambi, ha salvat, encare no se sab cóm, la artilleria y la impedimenta; y ha caygut presoner ab no més que 4.000 homes que han sapigut sostenirse per més d' una setmana sencera contra d' un efectiu enemich de 40.000 á 50.000 soldats ab 130 canons. A Sedán, además, la espantosa catástrofe s' acabá en un sol dia.

¡Gloria, donchs, á n' en Cronje y als seus valents soldats, que han fet molt més de lo que hi havia dret á demanar d' ells!... ¡Honor als venuts que s' guanyan la immortalitat ab son personal heroisme!... ¡Pau á las víctimas de la cruhenta guerra!... ¡Amor y generositat pera sos sobrevivents!...

Manuel Xuclà y Mauricio.

(De *La Renaixensa*).

CATALUNYA Á ATAQUINES

¡Foch, foch! ¡estém perduts, ja 'ns podém mori!... — cridaven ab les llágrimes als ulls y corrent d' un cap á l' altre de la vila, els habitants del poble d' Ataquines.

Y efectivament, tenien rahó: les llames s' havien engullit no se quans carrés de cases y en sa conseqüencia havien quedat sens més amparo que la caritat, centenars de trevalladors, qu' havien vist desapareixer en mitj

de les runes la roba y mobles, qu' era tot lo seu patrimoni.

¡Caritat!... cridaven tots.

¡Pobra gent!...

Tan bon punt se sapigué la trista nova á Catalunya, es deixaren enrera totes quantes bestieses ens diuen *cuatro desalmados* vividós politichs á la moderna, y s' reuní tot seguit lo Foment, de Barcelona, y tots sos individus, com un sol, acordaren enviar als pobres damnificats la primera remesa consistént en roba pera de moment abrigar aquells cossos tremolents y gelats.

Tot seguit s' obrí una suscripció qu' en poques hores passá de 50.000 pessetes.

Después se van remetre altres envíos de roba y avuy dona goig encara lo veure com tots els fabricants y cases de comers están enviant al Foment pera que sigui remés á la Comissió encarregada de distribuir els objectes als damnificats d' Ataquines, pessas de teixits, mocadós de llana, mantes, bñoves, calsat, tovalloles, pessas de lli pera camises, etz., etz.

Més tart una comissió del Foment, presidida pel seu digne president don Albert Rusiñol, passá al esmentat poble pera estudiar de prop les necessitats més precises y posarse d' acort ab la Comissió castellana y buscar la forma de repartir tots els altres donatius que de Catalunya van arribán á Ataquines.

El diputat á Corts pel districte á que perteneix lo poble incendiât, don Germán Gamazo, ha escrit una atenta carta al President del Foment en la que entre altres coses diu lo següent:

«Cumpleixo el gratíssim dever d' enviar al Foment del Treball Nacional de Barcelona mitjansant el conducte agradós del seu digne president, un milló de gracias pel generós desprendiment de que ha donat gallarda mostra, al acudir en socors d' aquell desgraciât poble castellá. Si hi hagués algú que cregués deslligats els llassos d' afecte y de patriotisme entre diferents regions d' Espanya, el noble acte de la més important associació catalana, realisat ab aquella promptitut qu' evidencia la profunditat del sentiment, vindria á desvaneixe tot error y tota suspicacia en aquest punt. Ab la major efusió de la meva ánima li donch aquest testimoni del meu viu reconeixement, pregantli que sigui fidel intérpret el Foment del Treball Nacional de la gratitut que, davant conducta tan fraternal sent Castella entera y de la que participa 'l seu afectísim amich que b. s. m. — German Gamazo.»

Per últim en fetxa 7 del corrent mes telegrafia desde Valladolid el senyor Rusiñol lo que segueix:

«Firmada escriptura de compra de terrenos pera construhir una barriada de cases á Ataquines, demá s' publicarà als periódichs d' aquesta 'l plech de condicions pera la edificació de dita barriada.

»Hem rebut la visita del Governador, l'Alcalde y una Comissió de la Diputació provincial.

»Estém agrahidíssims als obsequis que 'ns han fet la Cambra de Comers, Circol Mercantil y altres entitats y elements valiosos de la capital.

»Saluden als companys de Junta. — *Rusiñol.*»

Y després vindrán aquella poligamia de polítichs tractán als catalans de separatistes y de que odiém al poble castellá.

Aquí no hi han odis, sinó que cada dia es veu més cla que les regions de Castella pensen lo mateix que nosaltres y que 'ls únichs interessats en fer veurer lo contrari son els que un cop descentralisades les regions, haurien de passá 'l temps pescán anguiles ó picán espart.

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Mars, 1900.

Duas menas de pobles

Alguns anys enrera, á Madrid se patí un aixut memorable. Els diaris d'aquella capital no parlavan d'altra cosa y fins se tragué en públicas pregrarias el cos sagrat de Sant Isidro, patró de la capital del Estat espanyol, pera impetrar del Cel una pluja que apagués els xardors d'aquella seca y assolejada terra.

May s'ha vist un any tan sech á Espanya! las cullitas están perdudas! las plantas moran de set! deya la premsa de Madrid; y ab aixó s'equivocavan llastimosament. A la majoria de las regions espanyolas hi havia bona saho, la sequetat era tan sols á la provincia de Madrid. Aquesta vegada, com tantas altras, prenian la Península per un tros de la messeta central; y es que realment pera aquells polítichs y pera la premsa madrilenya, Espanya es Madrid, es la Porta del Sol.

Aixis s'esplica el perfecte descoñeixement que tenen del modo d'esser, de sentir y de pensar de las regions apartadas del centre; tot lo que en ellas succeheix que no sia dins l'esfera de lo oficial y oficinesch, arriba á Madrid al cap d'alguns anys de succehit. Per airó res més contrariador pera 'ls que vivim fora d'aquesta vida artificiosa del món oficial, que llegir las novetats y descobriments en la premsa madrilenya.

Ara fa poch dias han descobert que á Mallorca hi ha regionalisme. Aquesta gran troballa l'han feta després de convencers els *reporters* dels grans diaris de Madrid, que á Catalunya las ideas autonomistas tenen una gran forsa.

Pera estalviarlosi la feynada que 'ls deu costar el fer semblants troba-

llas, els dirém que dins del Estat espanyol hi ha duas menas de pobles.

Hi ha uns pobles, que no tenen més vida que la que 'ls dona una agricultura y un pastoreig rudimentaris, el batalló que tenen de guarnició, la Guardia civil del punt, els oficionistas de la Delegació d'Hisenda, ó 'ls empleats del Jutjat, ó 'ls del Govern civil; pobles que viuen de la burocracia, que 'l dia que 'ls treuen els empleats, els pisos de las casas quedan sense llogaters. Aquets pobles quina vida depén de la del Madrid polítich, están identificats ab ell; sobretot, per damunt de tot, hi posan el batalló, el Jutjat y l'oficina, la burocracia per ells es intangible, ve á ésser alló de la *sacrosanta unidad de la patria*.

Peró dins del mateix Estat espanyol hi ha un altra mena de gent y de pobles. Hi ha pobles que tenen vida propia, que produheixen productes agrícols destinats á l'exportació, que tenen industria y comers y relacions ab el món civilisat; aquets els batallons no 's volen pera aumentar el consúm, sino pera defensar l'integritat del territori en dias de perill; els jutges pera obtenir justicia; el Govern civil, la Delegació com á organismes pera administrar al país. Aquets pobles que aixis entenen las cosas y que pagan bonas contribucions al poder central pera gaudir els beneficis d'una administració honrada, al veure que la major part d'organismes administratius no serveixen pera res, com no sia pera posar travas á sas iniciativas, ja fa temps que cercan per son propi esforç, lo que saben fora inútil demanar al centralisme. Se cansan de pagar per molt bo lo qu' es de calitat dolentíssima, de mantenir la ganduleria de la classe mitja que vejeta per las oficinas y pobles del centre d'Espanya. Y está clar que aquets pobles no la consideran intangible aquesta burocracia que mantenen y que tan be coneixen y que del Estat y de l'unitat de la patria en tenen diferent concepte. Per aixó aquestas regions ab vida propia solen ésser regionalistas y autonomistas.

Ho te entés la premsa de Madrid?

(De *La Veu de Catalunya*).

Lo "Sempre-avant" de Manila

Hem rebut la visita de nostre confrare *Sempre-avant-Avant sempre*, de Manila. Publica articles molt patriòtics y vé á la lluyta ple d'entusiasme y ver carinyo per la causa catalana, en quina llengua está escrit.

Demana la unió de tots pera associarse dignament y pera que ab major dalé que may tothom treballe sen-

se descans á fi de conseguir la reivindicació de la Pàtria. Se condoleix també, de les *condicions especials y de forsa* en que avuy se troba Manila y plé de tristor diu lo següent:

«A la premsa de fora y á quants nos llegeixin desconexadors de lo que passa aquí, debém ferlos present, que; no podém tranzitá de nit per estar prohibit en Manila y necessitant lo dia pera nostres usuals ocupacions, se fá molt difícil lo transport de probas pera sa correcció; farém n' obstant, lo possible per millorarlo en lo successiu, ja que, lograrho del tot será difícil mentres la plassa no 's normalisi.»

Després d'altres consideracions acaba dihént:

«No 'ns anima la més petita intenció d'ofendre á ningú y molt menos de forjar dissidencias, ans bé busquem sumá forsas, per reconstituhir la unitat de la patria dins la gran Nacionalitat qu'asseguri lo benestar de tots, ja que sols aixis cumplirém ab lo nostre dever y servirem á nostra gran Patria *Catalunya*, constituhida dintre l'*Estat Espanyol*.»

Felicitém á nostre volgut confrare y l'alentém pera que 'n aquelles llunyanes illes aixequi als quatre vents la senyera de la patria sense oblidarse may que aquelles encontrades están rublertas d'ossos de tantissims germans morts en defensa de la integritat de sa estimada patria.

UNA MICA D' HISTORIA

D'entre 'ls diferents comtes que governaren Catalunya descolla ab ferma la figura de Ramón Berenguer III, anomenat *Lo Gran*.

Entrá á governar molt jove, trovantse llavors la nostre Patria en tal esplet de grandesa, que veyent petits sos limits desitjava extendre son nom y robustir sa vida conquistant nous territoris y relacionantse ab los demés païssos ab l'esperit comercial que sempre ha caracterisat á Catalunya.

Ramón Berenguer no defraudá las esperanzas de son poble, son casament ab Na Dolsa hereva del comtat de Provensa uní abdós estats, y entrant á son domini alguns feudos independents del Pirineu, quedaren agermanadas las duas vessants de l'alterosa montanya.

Segurament cap nació presentá desde son comens un caràcter tan propi com la nostre, ja que en la mateixa época las nacionalitats que 's formavan, perdian y recuperavan territori sense fixesa, ó bé per falta de vida desapareixian engolidas per altres, mentres que Catalunya avansava á peu ferm y convensuda de la seva personalitat; si va sucumbir fou quan

ja havia arribat al cim de la gloria, havent sigut necessaris, la traició, lo crim, y alguns cents anys.....

Lo sigle dotze es d' hermosa recordansa per nosaltres: lo comte Ramón Berenguer logrà fer conèixer lo nom de Catalunya per tot lo mon, la feu una potencia marítima en lo Mediterrani, extenent sa influencia per la costa italiana en continua comunicació ab genovesos y pisans, emprenent junt ab los últims la conquesta de Mallorca que tornaren al mateix Alarb ab la condició de pagar tributs, fent la expedició á Valencia y d' altres que ompliren de gloria la nostre Patria y la feren respectar y témer per tot allà ahont onejava la bandera de las quatre barras.

Contrasta ab aquesta época de forsa y de conquesta, la poesia que portaren de sa terra los trovadors provençals, que en lo descans de la lluyta, contavan l' amor y la gloria dels guerrers victoriosos, enaltin aquella hermosa *llengua d' or* de la qual es noble filla la llengua catalana.

Poch avants d' acabar sos dias, Ramón Berenguer entrá en la caballeresca ordre religiosa dels Templaris, deixant sembrat lo camí pera noves empreses, ahont Catalunya, llavors exuberant de vida, pogués extendre son prestigi y son nom.

Al morir (any 1131) fou també enterrat en Santa Maria de Ripoll, havent omplert en la Historia una de sas més gloriosas planas.

J. C. y A.

¿Pot cap govern imposar la llengua oficial per la trona?

Ja recordarán nostres constans llegidors que l' any passat vaig publicar en aquest setmanari dos articles referents á la predicació catalana; y per lo mateix no estranyin que avuy, al posar vigent lo nostre zelós Prelat lo que ab tant anhel en aquells articles demanava, so es, que la predicació en nostres tronas fos en llengua catalana, torni á ocupar-me del mateix asunto no sols per donar mostres de agraïment al Excm. Morgades que ha tingut coratge per donar tan sabia y oportuna disposició, si que molt principalment per lo molt que m' han cridat la atenció los periódichs y polítichs de Madrid cridant pestes y triant contra 'l bisbe Morgades per sa última Pastoral dirigida á sos diocessans.

Mentres llegia la part telegráfica dels periódichs de nostra capital y m' enterava de lo que 's digué en las Cambras madrilenyas referent á dita pastoral de cop y vol vaig pensar que tot aquell estol de vividors de la política anava á fabricar un projecte de ley manant que en Espanya y en totas sas possessions es deuria predicar en llengua castellana, perque posats com estem á desbarrar no fan ab molta llestesa. Pregunto, donchs, ¿pot cap govern imposar la llengua oficial del estat per la trona?

En lo regne de Jesucrist, que es la Iglesia católica, no hi ha cap llengua viva que

puga dirse oficial. La única á la qual per antonomasia podria convenir tanta honra, seria la llatina, puix de ella se serveix per lo sant Sacrifici y demés funcions litúrgicas, y certamen á ningú li vindrá 'l pensament de ferne us per ensenyar al poble lo que deu saber y fer per salvarse.

La Iglesia católica en lo sagrat compliment de la divina missió, «docete omnes gentes» admet totas las llenguas sens rebutjarne cap, de manera que cada un dels Missioners que envia deu aplicarse aquelles carinyosas paraulas del Apostol: «Omibus Ommia facta sunt ut omnes facerem salvos» (I ad Cor. IX, 22).

Sápigam també 'ls nostres Ilegisladors y sápigam tothom que te molta rahó nostre Excm. Prelat de fer practicar en llengua catalana, que Deu va donar un exemple molt viu, de que tot predicador deu servir-se exclusivament de la llengua propia de la terra ahont predica, ab aquell fet tant extraordinari obrat per Deu en lo mateix comensament de la predicació del Evangeli. Encesos en lo foch del Esperit Sant que sel 's acaba de comunicar en forma de llenguas en lo Cenacle, comensan los Apóstols á publicar la bona nova en mitj de las plassas de Jerusalem, ahont ab motiu de la gran festa de la Pascua, havia acudit gran multitud de gent forastera de totas parts, y cosa admirable tothom los sentian predicar en sa propia llengua. ¿Cóm pot esser aixó? es preguntavan uns á altres. Aquestos homes ¿no sont de Galilea? ¿Com es que cada hù los sent parlar en la llengua en que ha nascut? Aquí 'ns trobem reunits, partos, medos, elemitas: aquí hi ha gent de la Messopotamia, del Ponto, de l' Assia, de la Frigia, de Panfilia, del Egipte, de Capadocia, de la Livia y de Roma, y tots estam sentint com se 'ns predican las grandesas de Deu en nostra propia llengua.

A més de aixó, sent la religió del Estat la Católica Apostólica y Romana, deu lo Govern espanyol acatar y deixar lliures als Bisbes que posan en vigor las lleys canónicas, fent molt be aquestos de recordarlos als seus subdits á fi de que no 's deixen arrastrar per la corrent abocada en mitj de lleys fabricadas per mans barroeras com las de nostres polítichs. Y deuen saber aquestos que 'l Concili de Trento mana que la ensenyansa catequística que 's dongui als pobles sia «lingua vernacula», ó sia llengua regional: y que 'l Concili Provincial de Tarragona l' any 1727 en la Constitució II, y més expressament en la IV, que comensa. «Ab nostrum pervenit auditum, tit de Sum. Trinit.» maná que no sia permés predicar lo Evangeli en altra llengua que la materna «proecipitur ne patiantur Evangelium explicari alia lingua quam materna», que es la catalana. Cap govern, donchs pot tenir dret á manar que si ensenye la doctrina de Jesucrist en tal ó qual idioma ni prohibir l' us de cap: lo Missioner ó predicador católich no coneix altra ley que caritat y ab tal de conduhir las ánimas al remat del Bon Pastor, poch li fa enrahonar d' un modo que d' un altre.

Cap govern se li ha ocorregut desayrar á cap Princep de la Esglesia per recordar á sos diocessans lo que la mateixa per moltas rahons ha disposat; y l' Excm. Morgades no ha fet altra cosa que recordar lo vigent, per destruir tants abusos com se cometen en nostra capital. Si hagués manat en absolut que per tot arreu se prediqués en catalá, podrian los castellans ab motiu ó sense tenirhi algún que dir; pero per una simple exhortació com ha donat,

no n' hi havia per ferne menció en las Cambras madrilenyas, ni per encendrer la teya de la discordia com ha fet l' *Imparcial*, ni molt menys per dir tantas ximplessas com ha dit el *Correo* de Madrid. ¿Quin govern es més centralista que 'l francés? Y no obstant comprenent la rahó que te lo Bisbe de Perpinyá per fer ensenyar á sos diocessans la doctrina en catalá, ha autorisat recientment á dit Bisbe perque la fes ensenyar en aquella diócesis en nostra llengua com avuy se ensenya. Aprengan 'ls nostres polítichs, si 'ls es possible, á tenir mellor sentit práctic.

Francisco Xavier Clará, *Pvre.*
(De La Costa de Llevant).

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 11, *II de Quaresma*. San Constantí.—Dilluns, 12, San Gregori lo Magno.—Dimats, 13, San Ramiro.—Dimercres, 14, Santa Florentina.—Dijous, 15, Santa Madrona.—Divendres, 16, San Heribert.—Disapte, 17, San Patrici.

NOTICIES

Casi repentinament lo dimars va morir nostre molt ben volgut amic D. Ramon Cubells y Adell, Metje de Jesus. Al enterro hi va assistir lo poble en mássa y nombroses personalitats d' aquesta ciutat.

Lo defunt gosava de moltes simpaties, degut al caracter bondados del que en vida fou honrat ciudatá, facultatiu diligent, espós aymador y pares carinyós.

Lo senyor Cubells havia sigut moltes vegades tinent d' Alcalde de Tortosa y zelós Director de Sanitat marítima d' aquesta ciutat, en qual carrech va posar de relleu son patriotisme y abnegació lluytant plé de fadiga pera la extinció de la epidemia colérica del any 1885.

LA VEU DE TORTOSA, s' associa verament á la pena qu' en aquest moment sent glair en son cor l' afligida viuda y fills del finat y demana á sos amichs que n' obliden en sas piadoses oracions l' ánima del nostre estimat amic senyor Cubells.—(A. C. S.)

Fa tres ó quatre dies que no hem tingut lo gust de veurer per nostra Redacció nostre volgut confrare *Lo Somatent* de Reus.

Sentirem qu' aquest paréntesis tingués per causa algun percans judicial.

Lo dijous va morir en aquesta ciutat la virtuosa Senyora D.ª Consuelo Lluís.

Desde les columnes d' aquest setmanari enviem á sos nebots, nostres volguts amichs D. Manel Rubio y D. Joaquin Tallada, la expresió de nostre pèsam més sentit.—(R. I. P.)

Nostres particulars amichs D. Manel Panisello y D. Agostí Valldeperes, cunyats, han tingut la desgracia de veurer morir, en un mateix dia, á sos respectius fillets.

Reconeixem sa pena y á n' ella ens associem, encar que, piadosament pensant, aqueix dolor se troba compensat per la dolor de tindrer al Cel dos angels que pregarán eternament per sos pares.

La societat colomófila de Tortosa «*Correo alado*» ens ha enviat un cartell-itinerari pera la solta de coloms missatjers durant l' any present, anunciant los diferents concursos que s' han de verificar aquest any baix les bases que fixará la Societat en Port-bou.

Lo cuota será d' una pesseta per cada concurs.

Ahir á les nou del matí se vá celebrar un solempne funeral en la Esglesia de les Oblates Redentoristes, que la Reverent Comunitat dedicá en sufragi de l' ánima de son inolvidable benefactor D. Francesch Canivell com á tribut de piadosa gratitud oferit á la memoria del defunt. (Q. A. C. S.)